Індекс моніторингу реформ (iMoPe)

Випуск 37
Період моніторингу: 6 – 19 червня 2016 р.

iMoPe №37. Реформи набрали обертів - реформа митниці, валютна лібералізація, дерегуляція фармацевтичного ринку

На початку червня темп реформ помітно розворушився: 1,5 бала з 5,0 можливих, хоча до бажаної швидкості +2 все одно не дотягнув. На цей раз уряд взявся за реформування митниці, а НБУ продовжує лібералізацію валютного контролю. Більше гарних новин далі в релізі.

Значення **Індексу моніторингу реформ за 6 – 19 червня зросло вдвічі**, порівняно з попереднім випуском – **до +1,5 бала**. Найбільш значимими подіями у випуску стали рішення щодо реформи митної системи (1, 2), дозвіл на часткову поетапну репатріацію дивідендів, спрощення реєстрації лікарських засобів тощо. А от нова методика визначення оптової ринкової ціни електроенергії стала найбільш контроверсійним питанням.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ*

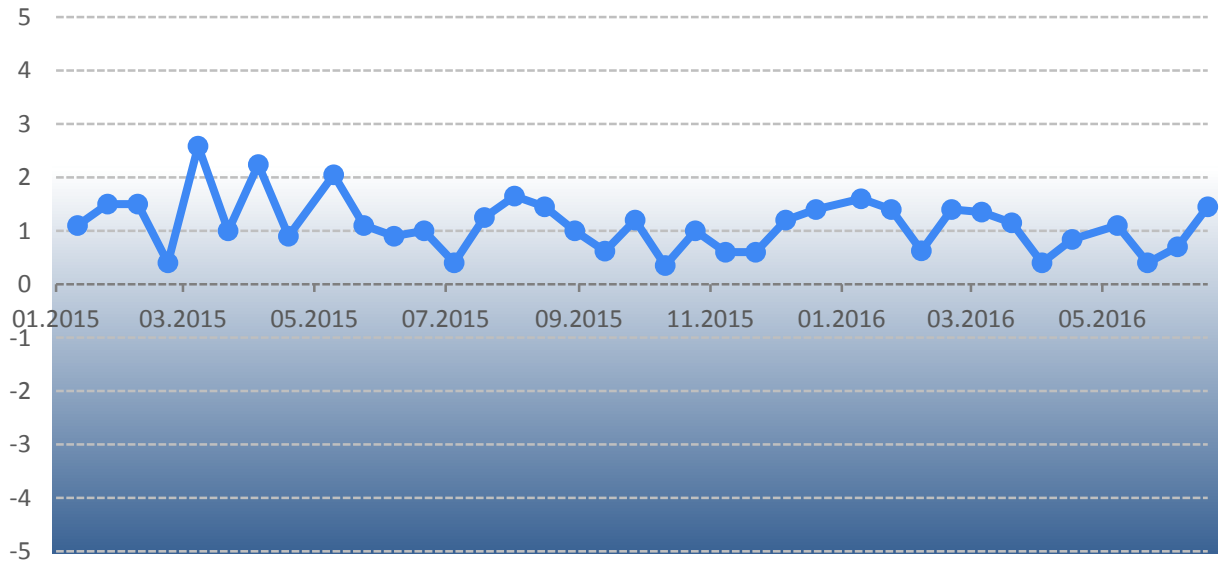

* Команда iMoPe вважає прийнятним темпом реформ рівень індексу 2 і вище

Головний інформаційний партнер

Партнери проекту

Графік 2. Значення iMoPe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

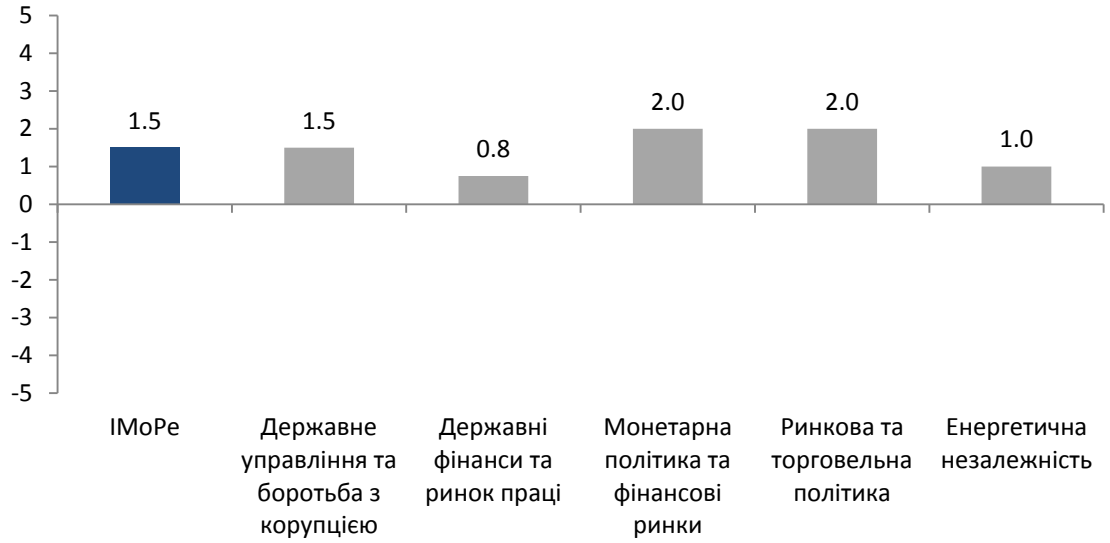

Позитивні нововведення

1) Реформа митниці

З кінця травня уряд схвалив ряд рішень щодо реформування митниці. До цього випуску iMoPe ввійшло декілька постанов уряду з цього приводу. Початок роботи системи «єдиного вікна» заплановано на 1 серпня цього року, але для цього ще потрібно впровадити низку змін, зокрема і до податкового та митного кодексів.

Уряд затвердив порядок роботи системи "єдине вікно" на митниці: +4,0 бали

Ухвалена Урядом постанова 364 від 25.05.2016 передбачає запровадження електронної інформаційної системи митниці, що об'єднає всі види контролю при імпорті та експорті товарів (митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших).

Такі зміни мають спростити митні процедури та значно скоротити час на їх проведення. Зокрема, для контролю підприємства подають скановані копії документів через веб інтерфейс. Рішення щодо здійснення контролю має бути прийнято протягом 4 робочих годин з моменту отримання документів у випадку імпорту та 24 робочих годин у випадку експорту. Якщо необхідний огляд товару, то його проводять одночасно всі контролюючі органи не пізніше ніж через 24 робочих годин від часу, запропонованого підприємством.

Якщо ж рішення щодо здійснення контролю не було прийнято вчасно, то застосовується принцип «мовчазної згоди» і відповідний контроль вважається пройденим.

Відеонагляд митних формальностей та створення мобільних груп для боротьби з корупцією на митниці: +2,3 бала

Для боротьби з контрабандою та корупцією на митниці, уряд вирішив створити 20 мобільних груп, що будуть цілодобово діяти по всій території України, а також Міжвідомчий цільовий центр, що буде координувати дії мобільних груп та проводити аналітичну роботу для виявлення ризикових операцій

(постанова КМУ 371 від 8.06.2016). А ще одна постанова (370 від 8.06.2016) передбачає фото- та відео фіксацію проведення митних формальностей, зокрема огляду товарів чи транспортних засобів. Незважаючи на високу оцінку, досить багато експертів висловили застереження, що ефективність такої ініціативи буде залежати від впровадження.

> *"В рамках системного реформування митниці було створено Міжвідомчий цільовий центр та мобільні групи для боротьби з незаконним переміщенням товарів через український кордон, розроблено автоматизовану систему інформаційного обміну між митницею та іншими контролюючими органами за принципом «єдиного вікна», а також обов'язкову фото- та відеофіксацію проведення митних формальностей.*
>
> *Ці рішення є ефективними інструментами, які допоможуть спростити і зменшити кількість митних процедур, автоматизувати роботу митних сервісів та мінімізувати людський фактор при прийнятті рішень митниками та контролюючими органами.*
>
> *Все це забезпечить підвищення прозорості і ефективності роботи митниці, розвитку міжнародної торгівлі та покращенню інвестиційного клімату в Україні".*
>
> Юрій Драганчук, Міністерство фінансів України

> *«[Запровадження системи "єдине вікно" на митниці] дуже важливий крок, покликаний спростити та пришвидшити проходження процедур, які зараз є дуже тривалими та дорогими. Особливо цікавим є положення, що, якщо уповноважена особа не прийняла рішення протягом 4 годин, система автоматично пропускає вантаж. Багато буде залежати від практики впровадження цього положення»*
>
> Вероніка Мовчан, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

2) Зміни до Закону "Про лікарські засоби" щодо спрощення державної реєстрації ліків: +2,5 бала

Закон 1396-VIII від 31.05.2016 скорочує термін прийняття рішення МОЗ щодо реєстрації лікарських засобів з одного місяця до 10 робочих днів. Крім того спрощена процедура реєстрації тепер передбачена для всіх лікарських засобів , які зареєстровані у США, Швейцарії, Японії, Австралії, Канаді та за централізованою процедурою в ЄС для застосування на території цих країн.

Експерти зазначають, що такі зміни сприятимуть конкуренції на ринку через зниження цін та розширення асортименту, і водночас наголошують, що фармацевтичний ринок - один з найбільш складних для реформування.

3) НБУ дозволив поетапну репатріацію дивідендів за 2014-2015рр: +2,0 бали

Скориставшись поточною сприятливою ситуацією на валютному ринку, НБУ продовжив послаблення валютного контролю(постанова НБУ 342 від 7.06.2016). Однією з найбільш суттєвих норм став дозвіл на часткову поетапну репатріацію дивідендів закордонним інвесторам. Заборона виводити дивіденди була негативним фактором для іноземних інвестицій, адже не дозволяла інвесторам користуватися прибутком від діяльності в Україні. Саме тому експерти позитивно оцінили новину про зняття такої

заборони. Постанова діятиме до 14 вересня, а далі НБУ знову переглядатиме валютні обмеження залежно від ситуації на ринку.

Разом з тим, сама процедура виведення дивідендів все ще має ряд обмежень. Протягом одного місяця дозволено повернути загалом не більше 5 млн. дол. Крім того НБУ визначив великий перелік документів, необхідний для виведення дивідендів, включно з довідкою про сплату податку на прибуток, що також затягуватиме процес.

> *«Дозвіл на репатріацію дозволить повністю виплатити дивіденди за 2014-2015 роки невеликим компаніям, але він дискримінує великих інвесторів, які протягом виділеного тримісячного «вікна» зможуть отримати не більше $ 20 млн. від своїх українських активів. Саме великі інвестори формують імідж України на заході. Також невирішеним є питання виплати дивідендів з прибутку майбутніх періодів – поки що маємо лише декларацію про те, що обмеження будуть зняті.»*
>
> Олександр Паращій, Інвестиційна компанія Concorde Capital

Графік 3. Події, що визначали значення індексу протягом 6 – 19 червня 2016р. (оцінка події є сумою її оцінок за різними напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5)

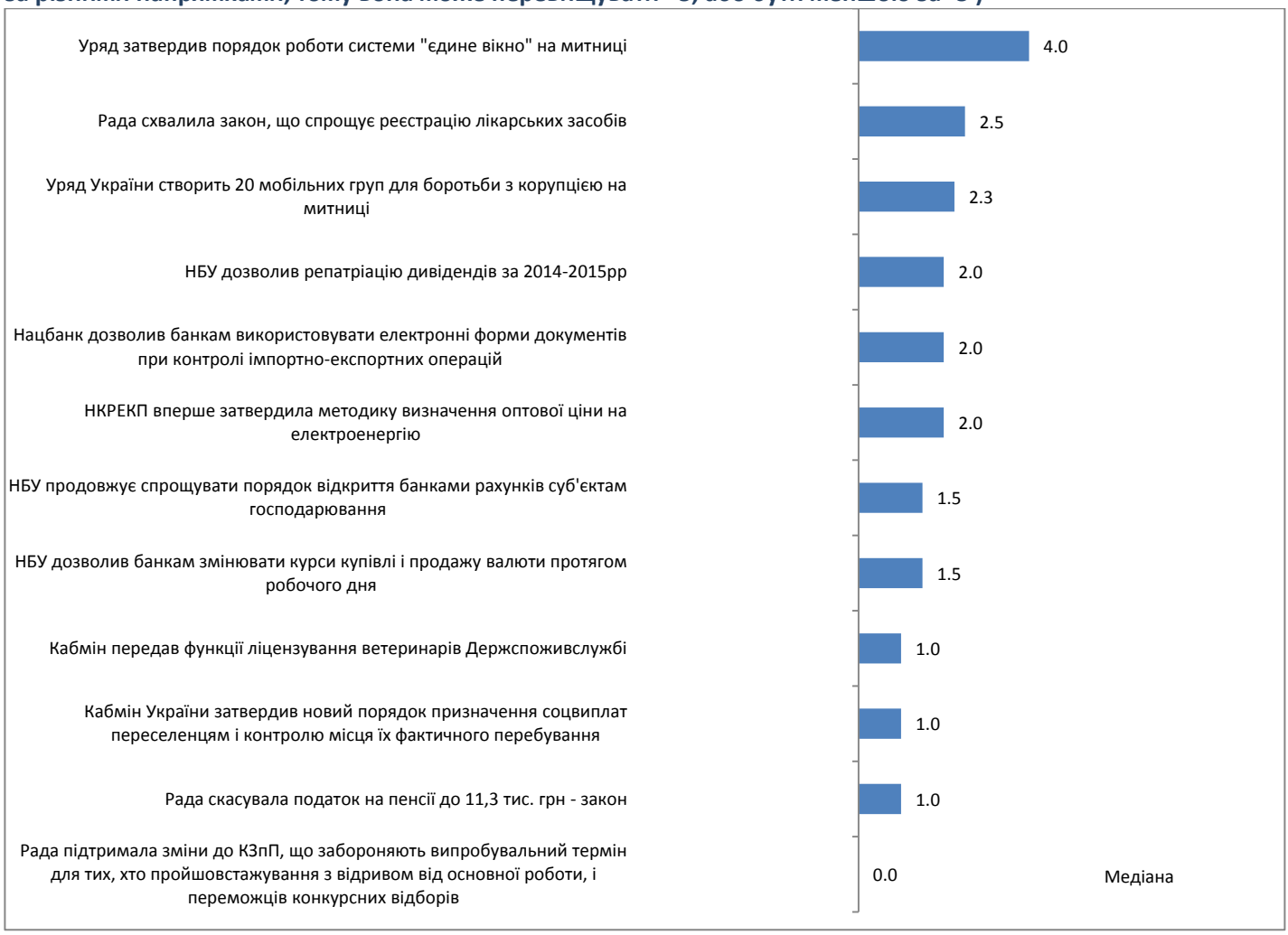

4) Нацбанк дозволив банкам використовувати електронні форми документів при контролі імпортно-експортних операцій: +2.0 бали

Постанова НБУ 347 від 16.06.2016 вносить зміни до Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями.

Згідно з постановою банкам надано можливість поряд із паперовою формою використовувати електронну форму повідомлень для обміну інформацією, контролювати експортні, імпортні операції, які здійснюються в сфері електронної комерції, використовувати інвойс як документ, що засвідчує надання послуг.

Зміни направлені на спрощення роботи клієнтів з банками та на думку експертів сприятимуть зменшенню адміністративних витрат і залученню малого і середнього бізнесу до міжнародної торгівлі.

Трохи критики

5) НКРЕКП вперше затвердила методику визначення оптової ціни на електроенергію: +2,0 бали

Згідно з новою методикою, затвердженою постановою НКРЕКП № 289 от 03.03.2016, оптова ринкова ціна (ОРЦ) на електроенергію визначається за формулою. Таким чином чітко визначені компоненти ціни і критерії її перегляду, тоді як раніше ціна на ринку встановлювалась без чітких пояснень вибору. Нова методика розрахунку є прозорішою, а ціни на українське вугілля як компонент тарифу на електроенергію прив'язані до рівня світових.

Разом з тим постанова отримала і багато критики. Особливо щодо формування тарифу на вугілля при розрахунку ціни на електроенергію. Вона розраховується за формулою ціни вугілля в портах Амстердама, Роттердама та Антверпена (індекс API2) плюс вартість транспортування такого вугілля до України - у той час як українська генерація споживає вугілля власного видобутку, і фізичної закупівлі вугілля з Роттердаму не відбувається, тим більше не відбувається його транспортування. Багато експертів наголошують, що це є завищення ціни на вугілля (особливо в частині врахування транспортних витрат) і спонсорство незаконного видобутку вугілля на території так званих ДНР та ЛНР.

> *«В постанові НКРЕКП від 03.03.2016 № 289 «Про затвердження Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни (ОРЦ) електричної енергії» багато формул, але лише одна із них – формула розрахунку ціни енергетичного вугілля, яке використовують ТЕС для виробництва електричної енергії, що продається в Оптовий ринок електричної енергії, викликала великий резонанс серед громадськості. Енергетичне вугілля, яке постачалось протягом багатьох років та зараз на українські ТЕС має порівняно низьку якість - високу зольністю, і як наслідок - низьку калорійність, та великий вміст сірки. Українське енергетичне вугілля, ціну якого ми прив'язуємо до імпортного паритету, не відповідає мінімальним показникам якості товару-індикатора. Саме з цієї причини не можна вважати, що прив'язка ціни вугілля для розрахунку ОРЦ до API2 ARA CIF є релевантною. Це, швидше за все може розглядатися лише, як верхня гранична ціна вугілля.. Використання його в*

розрахунку прогнозного значення ОРЦ в такому вигляді призводить до необґрунтованого завищення прогнозного значення ОРЦ.» Більше на сайті VoxUkraine

Олексій Хабатюк, Фонд екологічних інвестицій, Експертна платформа з енергоефективності

«Не зважаючи на критику окремих елементів методики (ціна на вугілля наприклад) - цей документ важливий крок в забезпеченні прозорості ринку електроенергії. Крім того ця методика дає можливість структурувати подальшу дискусію щодо формування ціни на електроенергію.»

Тарас Качка, Український медіа-центр реформ

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій протягом 6 – 19 червня 2016р.

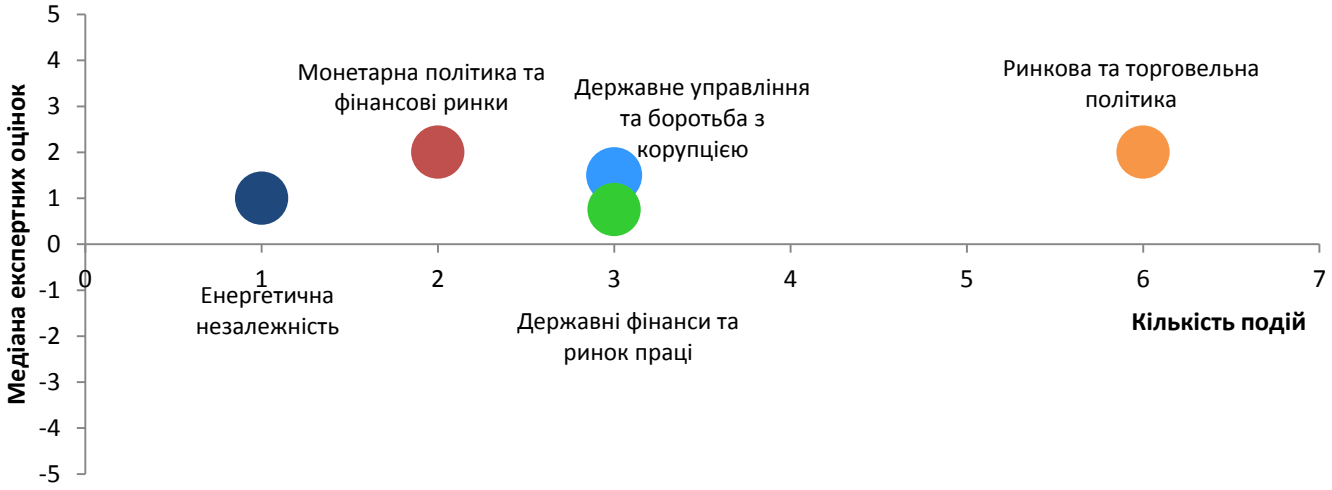

Індекс моніторингу реформ (iMoPe)

Випуск 37
Період моніторингу: 6 – 19 червня 2016 р.

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямами протягом 6 – 19 червня 2016р.

Державне управління та боротьба з корупцією	**+1.5**
Уряд затвердив порядок роботи системи "єдине вікно" на митниці	+2.0
Уряд України створить 20 мобільних груп для боротьби з корупцією на митниці	+1.3
НКРЕКП вперше затвердила методику визначення оптової ціни на електроенергію	+1.0
Державні фінанси та ринок праці	**+0.8**
Кабмін України затвердив новий порядок призначення соцвиплат переселенцям і контролю місця їх фактичного перебування	+1.0
Рада скасувала податок на пенсії до 11,3 тис. грн - закон	+1.0
Рада підтримала зміни до КЗпП, що забороняють випробувальний термін для тих, хто пройшов стажування з відривом від основної роботи, і переможців конкурсних відборів	0.0
Монетарна політика та фінансові ринки	**+2.0**
НБУ дозволив репатріацію дивідендів за 2014-2015рр	+2.0
НБУ дозволив банкам змінювати курси купівлі і продажу валюти протягом робочого дня	+1.5
Ринкова та торговельна політика	**+2.0**
Рада схвалила закон, що спрощує реєстрацію лікарських засобів	+2.5
Уряд затвердив порядок роботи системи "єдине вікно" на митниці	+2.0
Нацбанк дозволив банкам використовувати електронні форми документів при контролі імпортно-експортних операцій	+2.0
НБУ продовжує спрощувати порядок відкриття банками рахунків суб'єктам господарювання	+1.5
Уряд України створить 20 мобільних груп для боротьби з корупцією на митниці	+1.0
Кабмін передав функції ліцензування ветеринарів Держспоживслужбі	+1.0
Енергетична незалежність	**+1.0**
НКРЕКП вперше затвердила методику визначення оптової ціни на електроенергію	+1.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (IMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п’ятьма напрямками:

1. Державне управління і боротьба з корупцією
2. Державні фінанси та ринок праці
3. Монетарна політика та фінансові ринки
4. Ринкова політика і зовнішня торгівля
5. Енергетична незалежність

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.in.ua.

VoxUkraine- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.

Головний інформаційний партнер **Партнери проекту**